

თეატრი სსსრ-ში

ავთოგვრთ სალიცრატორთ თერნალო

№ 40.—1914 მიიღება ხელმოწერა 1915 წ...თეატრი და ცხოვრება“-ზე 7 ქრისტეშობისთვე

მხატვრული თეატრული
შუკუდრეისა
ტვილისა ვოლოდინს სრ

ომპოზიტორი კ. ვ. ფოცხვერა შვილი(×) თავისი გუნდით. მის მარჯვნივ მუსიკოსი ი. კარგარეთელი(××)
(მიხილეთ დღევანდელი სასულიერო და საერო კონცერტის გამო—საარტიტო საზ. სკოანტერტო დარბაზში)

1. მეთაური—ორი საქართველო
2. სოგოლი—კომპ. კ. ფოცხვერაშვილის კონცერტის გამო
3. ი. გრიშაშვილი—ცრმლების კრილოსანი დამტკრეული პოემა
4. გ. დათიაშვილი—უცვადვების ძახილი
5. ტიმოჯე მალაროელი—სახ წარმოდ. მმართველ წრეთა მიზანი, დანიშნულება და ქართული დრამ. დასი
6. ვ. საყვარელიძე—კომპოზიტორ ფოცხვერაშვილის სასულიერო კონცერტი
7. ბ. ახოსპირელი—გამოთხოვება ლექსი
8. დარია ახვლედიანისა—ორი მსხვერპლი
9. ქნარი—ბრძოლის ველზე, ლექსი
10. იოსებ გედევანიშვილი—სინათლე, —ნაწილი მეორე (ზღაპარი-ფეერია 3 მოქ. და 7 სურ.)
11. ევ. ფურცხვანიძე—დღის მკვლელი
12. ქართული სახიობა (დრამ. დასის ამხანაგობა, ქუთაისის თეატრი, სახალხო სახლი, ავლაბრის სახალხო თეატრი, ნაძალადევის სახალხო თეატრი)
13. წვრილი ამბები სურათები; განცხადებანი;

ოთხშაბათს, 10 დეკემბერს 1914 წ. თბილ. ქართ. დრამ. დასის ამხანაგობის მიერ წარმოდგენილ იქნება

საზოგადოებრივი დედ-ბოქნი

პიესა 4 მოქმ. 3 იბუნესა, თარგმ. ალ. იმედაშვილისა მონაწილეობს მთელი დასი.
ადგილებს ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი სად. 7¹/₂ ს.
რეჟისორი მ. ქორელი

ნაძალადევის სახალხო სახლის გამგეობა

იწვევს მუდმივ სცენის მოყვარეთა: ქალთა და ვაჟთა. მსურველთ სთხოვენ მიმართონ ნაძალადევის თეატრში—ყოველ დღე, საღამოს 5 საათიდან—8 საათამდე (5—2

საარტისტიკო საზოგ. საკონც. დარბაზი

კვირას, 7 დეკემბერს, საქართველოს ექსარხოის ლოცვა-კურთხევით გაიმართება მხოლოდ ერთი ქართული ს.სულიერო და საერო

კონცერტი კ. გ. ფოცხვერაშვილისა

კონცერტის პროგრამაში შედის: საუკეთესო ნიმუშები პეტროგრადში გამართულ სასულიერო კონცერტისა და აგრედვე ქართული ხალხური სიმღერები, შემუშავებული ხოროსა და ორკესტრისათვის კ. ფოცხვერაშვილის მიერ. სხვათა შორის შესრულდნენ იქნება პირველი ქართული ფუგა „მშუმლი მუასა“ კ. ფოცხვერაშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: თბილისის ქალთა საეპარქიო სასწავლებლის და თბილისის სასულიერო სემინარიის მოწაფეთა შეერთებული გუნდი, კერძო მომღერალთა გუნდი და „ახალი კლუბის“ სიმებიანი ორკესტრი მონაწილეთა რიცხვი ორასამდეა

ბილეთები 75 კ. (მოწაფეთათვის 50 კ.) 5 მანეთამდე. კონცერტის დღემდე იყიდება „სახალხო ფურცელი“-ს რედაქციაში, 10 ს. ნაშუადღევს 2 საათამდე; კონცერტის დღეს კი—დარბაზის დერეფანში.

დასაწყისი სად. 7¹/₂ საათზე ლოტბარი კ. ფოცხვერაშვილი

№ 40

წ. 11

წლიურად 5 მ., ხაზივარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტამბაში. მისამართი: თიფლის. რედ. „Театри და Цховреба“ I. Имедашвили

ხელ-მოუწერილი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნაწერიები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში—ღირღით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 40

ქ ვ ი რ ა 7 ძ რ ი ს ტ ა მ უ ზ ბ ი ს თ მ 0

1914 წ.

7 ძ რ ი ს ტ ა მ უ ზ ბ ი ს თ მ 0

ორი საქართველო

ერთი წარჩინებული, მკაცრე რიცხვოვანი, მაგრამ უფლებებით მოსიღი, მთელის

ქვეყნის წარმომადგენლად აღიარებული... მეორე მრავალრიცხოვანი, მთელის ქვეყნის საძირკველ-ბურჯი, მაგრამ უფლება აყრილ, კაცად არ ცნობილი..

პირველთა ცხოვრების დევიზია: „რას ქართველობა, რა ქართველობა? ოღონდ ვა-ამოთ ჩვენს საკუთარს გულს!“ და რა ერთი უნდა აფურაფონ, შეუარაცხუონ, სიღაგაწანან, მინც მადლობელნი არიან, ოღონდ არსებული მდგომარეობა არ შეუტყაონ..

ერთი ავსხნათ, თუ არა ასეთი სულდაცემელობით, როდესაც მთელი ქვეყნის სახელით ლაპარაკობენ და ქვეყნის ნამდვილ ტკივილს, სურვილთა და მისწრაფებათ არ ააშკარავებენ, პირდაპირ არ ამბობენ, საღაც საჭიროა, რომ ქართველი ხალხი სხვაზე გაბატონების არ მიეწრაფის, მაგრამ იმას კი მოითხოვს, დაიფარონ თანახმად დადებული ხელშეკრულებისა და მისი უფლებანი არ შექლახონ?!

დღემდე საქართველოს მხოლოდ ამ პარტელთა სახით სცნობდენ, მათი სურვილი საყოველთაო სურვილად იყო მიჩნეული, მაგრამ რაოდენმამე მალღმნიშვნელოვანმა შემთხვევამ გამოაშკარავა, რომ იგინი, ვითარცა ერთი უპირატესა წოდების წევრნი, მთელი ქვეყნის სურვილის გამოშატველნი არ იყენენ, არ არიან და ვერც იქნებიან თვისი ბუნებრივი მიღრეკილების გამი..

ისტორიამ უკვე თავისი მსჯავრი გამოავსხდა: წარჩინებული და მისგან დაწილული, ბატონი და ყმა ურთიერთისგან გათიშა..

პირველი მიღის, მეორე მოღის..

ამ მეორემ ჯერ კიდევ ვერ შესძლო მთელის საქართველოს სახელით პირდაპირ ლაპარაკი, არამედ ქართველების მხრით გაიხმაურა..

მაგრამ ეს მოვლენაც ცხადყოფს, რომ იბადება ახალი საქართველო, არა გაუბირატესებულ წარჩინებულთაგან, არამედ ქართველთა ყოველი ნაწილისაგან—შეჭრელებულ წოდების ბხელდაკ-ყრებულ მუშა-გლეხებისაგან შემდგარი, რომლის დევიზია საერ თაშორი'ო ფერხულში საკუთარის სახით ჩაბმა, თავისი კულტურით, მისწრაფებით და თვისი ვინაობის მტკიცე დაცვით სხვებთან ძმობა..

ახალი საქართველო აღარ მსურვობს ძიძაღაღებს.. მათელ საუკუნოზე მეტ ხანს ამ წარჩინებულ-პრწყინვალ თა მონურად ღღიღიღმა ნათელყო, რომ შეუძლებელია ამ ორთა ერთად სიარული..

დღეღდან ახღმა საქართველომ თვისი გზით უნდა იაროს და მომავალი ცხოვრების საძირკველიც საკუთარის ხელით ჩაყაროს..

მიღის ძველი, მოღის ახალი!..

გაუმარჯოს ახღს!..

კომპ. კ. ფოცხვერაშვილის პონსეარტის გეომ (სხვა და სხვა გაზეთის აზრი)

კომპ. კ. ფოცხვერაშვილი

დღეს, 7 დეკემბერს, „არტის. სსხ.“ ღარბაში ბ.ნ. კ. ფოცხვერაშვილი მართავს სსსკ დიერ კონცერტს სერო კახიფიძეებით. ეოგელი ქართველი ფრად ღაინტერესებული უნდა იყოს ასეთი კონცერტებით, რომელნიც დღად უწეობენ ხელს წვენი მუსიკის განვითარებას. შესწავლის საქმეს უნდა დაეხმოს კი აღტრეპაში მოქმედებს ჩვენს სახლურ სიმღერა-სავალბლებს და სირცხვილი იქნება წვენიოვის, ერთხელ მაინც არ მოვიხმინათ ისინი ეგრობიულ წარმონაჩაბით დამუშავებულა. აა, რას სწორად კ. ფოცხვერაშვილის კონცერტის შესახებ, რომელიც მან გარდა მართა ბეტრავრადში 1914 წ. 16 მარტს. არას ვიტყვით ნ. მარას წერილის შესახებ, რომელიც ქართველ საზოგადოებას წავითხუელი აქვს („სახალხო ფურცლებს“ აზრად. ს. ერთ-ერთი პ. ში), შიგვიყენ მხოლოდ სტატისტიკა გახეობების კრიტიკისთვის აზრას:

...ქართული საეკლესიო მუსიკა ძლიერ ძველი დროისაა, რადგანაც საქართველომ ქრისტიანობა მიიღო მე IV საუკუნეში ბერძენებისაგან. მიუხედავად იმისა, რომ ბერძენ მღვდელ-მსახურებმა თან მოიტანეს ბერძენუ-

ლი სღელისმსახური სავალობლები, საქართველოში შედარებით მალე შეიკვალა იგი ერთგულ ნიადაგზე. რადგანაც საეკლესიო სავალობლები ყველგან უკედ ინახებოდა, ვიდრე სერო ხალხური, ამიტომ ქართული საეკლესიო სავალობლებიც უფრო წმინდადაა დაცული. ამ მხრით ქართული საეკლესიო სავალობლები დიდ ინტერესს იწვევს არამც თუ მხოლოდ ეთნოგრაფიულის, არამედ წმინდა მხატვრულის მხრივაც, რადგან ქართველები ძლიერ მუსიკალური ხალხია, რომელსაც აქვს ბუნებრივი მუსიკალური გემოვნება...
(გ. ტიშოფიერი გაზ. „რევი“ 18 მარ. 1914 წ.)

...სალამო ძლიერ საინტერესო იყო სხვა და სხვა თვალსაზრისით. მსმენელთა წინაშე გაიარა დიდებულმა საეკლესიო სავალობლებმა, ძლიერ ორიგინალური პარმონიული კონსტრუქციისამ. განსაკუთრებით საინტერესო იყო ის ნომრები, რომელიც უცვლელად წარმოადგენდა ნამდვილად ჩაწერილ ქართულ სახალხო სავალობლებს... შეუძლებელი იყო ტაში არ დაგვეკრა, თუმცა საეკლესიო სავალობლების შესრულების შემდეგ ტაში აღკრძალული იყო... ქართული საეკლესიო სავალობლების საღამო ამასთანავე იყო კულტურულ-ერთგული პროპაგანდის იარაღიც. მცოდნე პირები ირწმუნებდნენ, საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხის გადაწყვეტის დროს დიდ მნიშვნელოვან როლს ითამაშებს ის გარემოება, რომ საქართველოს ეკლესიას აქვს საკუთარი თავისებური რელიგიური მუსიკალური კულტურა...
(სი გაზ. „დენი“ 18 მარტს, 1914 წ.)

...სალამო მხატვრული და სამეცნიერო თვალსაზრისით ბევრის მიქმედი იყო. ქართულ საეკლესიო სავალობლებზე დიდი გავლენა მიუხედავია ქართულ ხალხურ სიმღერებს...
(ბ. შ. ბორვევი ველომტი)

ვევლავ სუფრადღებთა გამოჩენილის კრიტიკისის ნ. ბერძენიანის რეცენზია, დაბეჭდილი „ბეტრავრავის ველომტი“ 19 მარ. 1914 წ.

...ნამდვილი ქართული ხალხური შემოქმედების პარმონიული განსაკუთრებული თვისებანი ძლიერ საყურადღებოა. ეგრობიულების ყური სრულდებით არაა შეჩვეული ასეთ საოცარ თვისებებზე მუსიკალურ კომპინაციებს.

ძლიერ საყურადღებოა „წმიდაო ღმერთო“, იმერულ-გურული კილოსი, ჩაწერილი კ. ფოცხვერაშვილის მიერ. ძლიერ საინტერესოა მის მიერ ჩაწერილი „ალილო“...

საოველ შემთხვევაში ეს ძველებური სავალობლები მოწმობენ თავისებურ ხმების კულტურას იმ საქართველოში, რომელიც საერთოდ მდიდარ და გულუხვად დაჯილდოებული მღვდლების მხრივ...
ასეთი დაფასების შემდეგ, ვიმედოვნებთ, ქართველები ჩვენსავე მარჯობებს გუგრიდდნენ შეგვადებით და წვენიას თანაკრძობით წაყვეზებით მის დაუდასტურებელ მუშაეს.

სოგოლი

ბრემლებს კრილოვსანი

(დამტვრეული პოემები)

ბატონო რედაქტორო! ეს „ღლიური“ „ახალი კლუბის“ ღარბაზში ვიპოვე ქართველთა ერთ კრებაზე. პატრონი ვერ აღმოვაჩინე. გახეთქილ იყო რავედნჯერზე გამოცხადებული, მაგრამ ამოდ. გადაფურცლვ და არც სახელ-გვარის აღმოჩნდა რვეულზე. ბოლოს გამახსენდა ჰეინის სიტყვები: „ჯოჯოხეთის შთაალ, ჯოჯოხეთის, ოღონდ შეყვარებულთა ბარათები წაშაქიხათ!“ და მეც, როგორც ჰეინის პატივისმცემელმა, ეს სიტყვები სისრულეში მოვიყვანე: გადავწიე-გადმოვწიე-გადმოვწიე, ზოგს რანდა გაუსეი, ზოგიც გაეჭლებე და ამ რიგად, ვითომდა შეკეთებულ-ფარმაზებული, წარმოვიდგინე დასაბუბდათ...
 ე, რა კარგია ჯველობა და! არა, ბატონო რედაქტორო?!

პატოვ. ი. გ რ ი შ ა ვ ი ლ ი
 2 ნოემბერი

სოფი! კარგად არ მახსოვს, გუშინ წინ იყო თუ გუშინ წინის-წინ, ეს კი ვიცი, რომ სახლში მოვიველ, მაგრამ არ დამხვდი. პატარა შაქრიკამ მითხრა: „გვიან მოვარ!“ მეწყინა! ღმერთმანი მეწყინა! პირველი უსიამოვნობა ჩვენი პირველი სიყვარულისა მეთქი, --წავიბურტუნე და მოუსეი.. ცილად. სახლში მოვესულიყვი თურმე.. დავანთე ქურსი და როცა ნადიმი ცეცხლი მთავალზე აიდველდა, მხოლოდ მაშინ ვიგრძენი სიკანკალე, მხოლოდ მაშინ შევაძინე მოვერცხლილი, მაგრამ ბუნდოვანი, რიყრაყი. ღმერთი! რჯული! ჩემი სალოცავისთვის იმ ღამეს „ღამის თევზ“ არ აღმეთქვა. მაშ რას ვაკეთებდი? --არ ვიცი. რათ გავათენე ის ღამე თეთრად? --არ ვიცი! რა მქონდა უნჯოში? --არ ვიცი! ეს კი ვიცი, რომ დილით, ხასხასა დილით, შენთან გავჩდი. . კარების კაკუნი არ დამპირდა, რადგან, როგორც ყოველთვის, კარები ღია დამხვდა. მხოლოდ შენი პატარა ძაღლი, „ფირიუხად“ წოდებული, შემომყვებდა და ტანსაცმელს მიღებავდა თავის მოთვარო თათებით... და ვერ მიხვდი: გახარდა ჩემი მოსვლა, თუ მეუბნებოდა: არ შეიძლება, ქალბატონს სძინავსო! არ ვიცი! არ ვიცი! ეს კი ვიცი, რომ შენ ჩვეულებრივად არ წამოიქვრ ლოგინიდან. ჩვეულებრივად ძირს არ ჩაპოუვი შენი შიშველა

ფეხი,-მარჯვენა ფეხი,-აღბად ფლოსტში ჩასაყოფად. ჩვეულებრივად ვერ ვიხილე შენი გულ-ამოქრილი ღარიის პერანგი, რომლის მარცხენა თასმა მარცხენა მკლავზე გადაიჩაჩე-ბოდა ხოლმე, აღბად იმიტომ, რომ უფრო ნათლად დამენახა მარცხენა მკერდთან, ხალის გარშემო, ამოქედული ოთხი კბილი .. ჩვეულებრივად აღარ მითხარი ვერცხვითი საყველურით და თვალების სრესით: „ამ...ღენ...ხანი სად იყავი? რად დ. აი.. გვიანო“ შენ მხოლოდ იწეკი, იწეკი და . იწეკი და. (ეს ოხერი რა ცული კალამი შეგხვდა) ო, სოფი! სოფი! ღმერთს გფეციები, მე აქ არაფერ შუაში ვარ, მე მხოლოდ შენი ნახვა მსურდა, მე მხოლოდ მინდოდა შენაზე, თუ რა ყოიდაზე გძინავს ხოლმე. მე მხოლოდ შენი ფშვინვა მსურდა მომესმინა და.. ღმერთს გფეციები, ჩემი ბრალი არ არის, რომ შენს უფრთუქის ბალიშს, საღდის ღილი მოსწყდა; ეს აღბად შენი თმის ბეწვი გადახლართა და იმან მოსწყვიტა. ღმერთს გფეციები, მე აქ არაფერ შუაში ვარ! ღმერთს გფეციები! ამბობენ: ის ღილი მუხუთუმში გადაიციო. ჰა, შენ რას იტყვი?..

3 ნოემბერი

მარუსი! ტბის ზედა პირზე მთვარე ისე კრთის, ვით შენს გულ-მკერდზე ოქროს საათი; მხოლოდ განსხვავება იმაშია, რომ ტბა ჰფეთქს, მთვარე კი - სღუმს, და ეგ შენი გული სღუმს და ნაცვლად კი -საათი სცემს.

5 ნოემბერი

თამრუნი! შენს სტუმარო შორის, ვისაც ცოტათი მაინც აქვს დაკვირვების ნიჭი, ის უეკველად შეამჩნევს, რომ შენს საწერ მაგიდაზე საყვავილე ქილას, სულ სხვა მიზნით აქვს პირი მომტვრეული. მე არ დავასახელებ მიზეზს. ყველამ იცის, რომ შენ „კოცნის ლოთი“ ხარ, და, აი, როცა ერთხელ, ერთ შესანიშნავ საღამოს, გკითხავდი ჩემ მიერ შექმნილ ახალ ლეგენდას, ლეგენდას სასიყვარულო ძეწვკვზე ასმულს, ლეგენდას ჰაეროვანსა და ზე-ქვეყნიურს, და აი როცა გიმტ-

კიტები: „შეყვარებული კაცი არასოდეს გარყვნილი არ იქნება მეთქი“, შენ უცაბედად აზვავდი, გადამეხვიე, აშოლტილ ტანზე შემომოკარ, მოქნილ მკლავებში გამჭურე და... აღარ მახსოვს... მე მხოლოდ ის მახსოვს, რომ გაქცევის დროს დავეჯახე მაგილას, დავეჯახე და... საყვავილე ქილას პირი მოემტვრა. თამარუნე! ამას იმიტომ გწერ, რომ შენი მეგობრები თავიანთის შეუღლარებელ სისულელით, ვინ იცის, ხან რას მიაწერენ მაგ ქილის გატეხას და ხან რას, მაგრამ ვისაც ცოტათი მაინც აქვს დაკვირვების ნიჭი, ის უსათუოდ შეამჩნევს, რომ შენს საყვარელს დაზე საყვავილე ქილას სულ სხვა მიზნით აქვს პირი ჩაბილული.

6 ნომებრი

ელიზა! შენი თვალები ველის ყვავილეებსა ჰგავს, ლურჯის ცრემლით მონამულს... შენი თვალები ამბორასა ჰგავს, ხუცესთა ტუნებიდან მოწყვეტილ ამბორას. შენი თვალები ღამეზე უშავსია და დღეზე უთეთრესი. დამასაფლავე შენს თვალებში, ელიზა, დამასაფლავე... დამასაფლავე, რომ ჩემს კუბოს არავინ არ მიეკაროს შებრალების ღიმილით, დამასაფლავე შენს თვალებში, ელიზა, რომ ჩემს საფლავს ცა არ დასკქერდეს, ცა უმოკარო და უფასველავო, დამასაფლავე შენს მთვრალ თვალებში, ელიზა, დამასაფლავე!..

8 ნომებრი

ცაცა! როგორც ყვავილებში მხოლოდ ნუშის ყვავილს ვეტრფი, ისე ქართულ ანბანშიც მხოლოდ ასო „ს“ მიყვარს. რათაო მკითხავ! ახირებული კითხვაა თქვენმა მზემ! გიმორებ — ქართულ ანბანში არც ერთ ასოს ისე არ თანაუგრძობ, როგორც ასო „სანს“.. იქნება იმიტომ, რომ სიყვარულისა და სიძულვილის დას წყისი „სანია“? ან იქნება იმიტომ, რომ სიკვდილი და სიცოცხლე „სანით“ იწყება? ან და იქნებ იმიტომ, რომ ჩემს სატრფოს სახელში ურევია ასო „ს“, არ ვიცი! არ ვიცი! როგორც ყვავილებში მხოლოდ ნუშის ყვავილი მიყვარს, ისე ქართულ ანბანშიც მხოლოდ ასო „ს“.. და რამდენს დაჰკარგავდა ქართული ენა, ეს ასოც რომ გაუქმებულიყო?

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

უკვდავების ქახილში

(ეფლენი ლელის)

დილა იყო მშვენიერი. დილა კეკლუცი. შორეული საყვარლის იღუმალი ხვით ფრთა ნაცქვეტი ქალწული ტურფა წალოკტს შეხიზნოდა. მოღერილ ყელზე ფერამკრთალი ყვავილების აცმა გადმოჰყვოდა და დალაღდაშლოლი, დღეზე შეხსნილი, ფეხშიშველა, ტიტველ მკლავებ-მონარნარე ტანის რხევით, სუფთა ფეხთ მოსმით ცეკვავდა. ტოკავდა ზეფიროვანი ტანით თვისით ხვეგრდის მობიზინე მდელიში... ცეკვავდა და... ოდეს მოსწყინდა ღაღობა, ოდეს ანკარა გონების სარკეში საყვარლის სახე განუცხოველდა, ვით წყარო ჩუხჩუხა, ვით წყარო ვერცხლტანა, ჩაირხა საოცნებოთ მწვანე მოღში. ვით იას მზის ციაგზე უუართის სხივთ მწველი ისრებით ნაზი ბაგე, აგრე უკრთოდა და უღიმოდა კდემამოსილს ასულს. ისიკე მსგავსი ბაგენი... უღიმოდა ბაგენი და ოქროს ხრილი, გაცრილი სუფთა სიცილის საცერში, მოტივტივე ბროლის მკერდზე ეფრქვეოდა. ეწვოდა ფეთქილი ღაწვეები ოცნების ალით...

ვით გელი, ფრთებმოჭურული, მიფრინავდა საყვარლისკენ და გრძნობას წმიდის, გრძნობას უსუსურს თან მიაფრენდა. ეჭირნის სპეტაკნი, წმიდა ზრახვანი ფარვიდენ მას, ვით დედა პირმშოს თვისას. განვლო ასულმა ფიანდაზით ფენილი გზა; შეველო მოკრძლვებით საყვარლის სასახლე...

ვით მთვარემ, მოქათქათე ტანი თვისი გამსქვირვალე საბურველში ჩასძირა, და ციბ მოსხლეტილი, მოთამაშე ფიფქი თოვლისა, ჩაინთქა უკვდავების ძახილში, ჩაიფერფლა კონცის ცეცხლში... დაბნელდა... დაბნელდა და უკუნში იშვა ახალი სახე. იშვა ღამაში და თვალნი მშობლსა, მობინდულნი უუუუუნ ცრემლთა დენით, მიიპყრო საოცარმა ქმნილებამ.

სქვერტლა მშვენიერებას და ტირილი ერეოდა.

სქვერტლა მშვენიერებას და იღიმოდა. სქვერტლა მშვენიერებას და უცხო ქვეყანა ეშვებოდა.

ისე სტკებოდა უკვდავი შემონქმელით, ვით რაფაელი მადლით მოსილით მდღონათი.

გ. დათიაშვილი

ქართ. სახ. წარმოდ. მმართველ წრეთა
მიზანი დანიშნულება
 და ქართული დრამ. მსახიობთა დანი

ქ. თბილისის განაპირა უბნებში რამდენიმე წრეს, რომელთა მიზანია ჭმართონ სახალხო აფეთქისანი წარმოდგენები და მათ შეუწყონ ხელი იმდროულ მდებარე ხალხის კათოვინობიერება-განვითარებას.

ესეთი წრე არსებობს; სხვათა შორის, შუაგულ ქალაქშია—ზუბალაშვილის სახალხო სასლთხ...

ეკვს გარეშე, ეველს უბანში რომ იმისთანა თეატრი იყოს აშენებული, როგორც, მაგალითად, სპანინო, ანუ საარტიტო, აქ თავის მოთმობადნენ ეველს ერთგულების მსახიობნი და მსატრულელ წარმოდგენების მართკით დაატობდნენ მათგანგან, მაგრამ, ჩვენს სამწესროდ, ვინაიდან ეს ასე არ არის, მათს მოვალეობას ასრულებენ სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრენი, სტენის მოყვარეთა დანის საშუალებით.

ვისგნით შესდგება სტენის მოყვარეთა დანი? სამსახურში მყოფი ინტელიგენტთა და ხელისან-მუშათაგან, რომლებიც, სადღეობამდე (უმრავლესობა კი საღამომდე) ლუკმა ზურის საშოგნელად მუშაობენ, საღამოზე, დადღილ-დაქანდულნი, მიდიან რეპერტივა-წარმოდგენასზე და სახლში ბრუნდებიან, ხშირად, დამის 12—1 საათზე.

გარდა იმისა, რომ სახალხო წრეების მიზანია სახალხო აფეთქისანი წარმოდგენების მართვა, მათივე ზარდაზონი მოვლენაა ეს წარმოდგენები მსატრულელ მოწყობის, რომ ეს თუ ის პიესა, სიუჟეტით და სინამდვილით განსახიეროს, რათა მათგანგან მიეცეს საშუალება ზედმოწყონით შეისისხლ-ხორცოს პიესის აზრი, ატრორის მიერ გამოთქმული.

ჩვენ ვიცით, რომ ქართულ ერს აღარა აქვს საკუთარი სთეატრი დარბაზი... იგი გადაიწვა და ჩვენი ქართ. დრამ. დანის მსახიობნი უბინად დარჩნენ: მათ არ მოუბოგათ წარმოდგენების სამართავი ალაგი და დიდს განკარგებას განიცდიან.

მსახიობნი სტენის მოყვარენი ხომ არ არიან, დღისით სამსახურში დაიარებოდნენ და საღამოთი, მუშაობის შემდეგ, რეპერტივზე. მათი სამსახური სტენასზე იყო, ახლა კი მათ არ ძალუთი სამსახურშია წასვლა, რადგან სტენა-თეატრი—გადაწყობილი და გერე სხვაგან უმოგვით სამსახური, რადგან ეველს სტენასზე ალაგი დაჭერილია...

ნუ თუ ჩვენ არ უნდა მოვამტოთ ამ გარემოებას უურადღება? ნუ თუ ჩვენ არ უნდა აღმოუჩინოთ სახსარი, რომ მთელი დანი სამსახურშია ჩაყვანილი? არამც თუ უურადღება, პირდაპირი ჩვენი მოვალეობაა—მათ დაგვხმაროთ ამ საქმეში...

ვის, რომელ წრეს შეუძლიან გაუწიოს სამსახური? ჩვენის აზრით, ზუბალაშვილის სახლთან არსებულმა ქართულმა წრემ აუცილებელი უნდა დაუთმოს ქართულ დრამატულ მსახიობთა დანს ეველს თავისი დღეები.

აქნება ამ წრეში სთქვას:—ჩვენ რაღა განკუთვნილი და სხ.

ამ კითხვასზე პასუხის მისაგებად სჭირდება ვიითხობა: ბ. ბ. გ. გსურთ თქვენ? რა აზრია თქვენს მუშაობაში?

აფეთქისანი წარმოდგენების მართვა?!... პიესების მსატრულად დადგამ?—კეთილი და პატიოსანი!..

პირველი ე. ი. აფეთქისანი წარმოდგენების მართვა დაავალეთ დრამატულ დანს—თვეში ორჯერ-სამჯერ—როგორც ამას სჭირად დაინახავთ თქვენის რეპერტუარით...

რაცა შეეხება მორესი—ეს ხომ ცხადზე უცხადესია, რომ დრამატული დანი ცატრული მსატრულად და უკეთესად გამართავს წარმოდგენებს, ვიდრე სტენის მოყვარენი და, გგონებ, შედარებაც კი უხერხულია—

მიზანი წრისა განხორციელებულია იქმნება: სტენის მოყვარენი მართავდნენ წარმოდგენებს იმდრო, რომ მსახიობნი არ იყვნენ, ახლა მთელი დრამატიკალი თავისუფალია, უაღარა დაჩინილია—მასაღამუ, სინდისი, საქმის, ხელგანების სეგარული, სიმართლე მოითხოვს, წრემ და სტენის მოყვარებებს—დაუთმონ ალაგი—მელამოზენის ნამდვილ მსახურთ!

ნიუთონის მხარეზე ღამაღამა—ზედმეტად მიგვიჩნია, ვინაიდან სტენის მოყვარენი არ იღებენ ჟამაგირს; გარდა ამისა, წრის ზრდა, მხოლოდ ის, რომ დიფერენციალური და მხატვრული იაფუფისიანი წარმოდგენები ქმართოს. იგი აძლევს ჟამაგირს მხოლოდ რეჟისორს, ამ ჟამად კი ამ წრის ისეთი რეჟისორი ქვეყნის მოყვრული, რომელსაც სხვა შემოსავლის წყარო აქვს არსებობისა და ჩვენ დრამად ვართ დარწმუნებული, ამ წრის რეჟისორი სამიზნეობით დაუთმობს ალგის ქართულ დრამატულ დასს.

ოქ, სადღე დასო ქ. ნინო ჩხეიძისა, ეფ. მესხისა, ბ. ვასო აბაშიძე, ა. იმედშვილი, ა. ზარდალიშვილი და სხ. არიან, განა შესაძლებელია წრის გაშეკობამ სთქვას: ჩვენ უკეთ წარმოდგენას გავმართავთ? ჩვენა დგბონია წრის გაშეკობა თავის ალგის—დღეებს—ჩვენს დრამატულ დასს დაუთმობს და მით საშუალებას მისცემენ ხალხს აიფუფისიან და მხატვრულ წარმოდგენების ნახვით დასტუბეს. გაშეკობას შეუძლიან გვითხრან: ჩვენს დღეებს ქართ დრამატულ დასს რომ დაუთმო, ჩვენმა სტენის მოყვარებებმა რაღა გააკეთონ, სად წაიფინებოდა სხვა!

ქ. თბილისში, გარდა ზუზუაშვილის სახლთან არსებულ წრისა, კადევო თბილი წრეა: აფლანკში, ნაძალადეგოში, ხარფუხში და საბურთალოზე.

მობრძანდით, ბატონებო, მობრძანდით! მოგვეშველეთ, ახლა, ამ ჟამად ძალიან საჭიროა დამხმარე ძალა განსაკუთრებით საბურთალოზე, შემდეგ ნაძალადეგოში, ხარფუხში და, ბოლოს აფლანკში. იქნება ჩვენი ზრდა მათ არ გვიამაფრთხილოთ და არც კი მოისურვონ საბურთალოსა ან ნაძალადეგოში გადსვლა.

ვისაც გულწრფელად მუშაობს ქსურს, ვისაც უყვარს საზოგადო საქმე, ვისაცაც ქსურს თავისი წვლილი შეიტანოს მათ თუ იმ საზოგადო ასპარეზზე. ის არასოდეს არ უნდა დაეშინოს არც სიმორსს, არც სიდიდესს, არც ქარიშხალს, არც ტალახსსა და წვიმას და არც სხვა ამისთანებს, მისთვის სულ ერთი უნდა იყოს: სად იშრომებს, ზუზუაშვილის სახლში თუ საბურთალოზე; შირაქით, ჩვენ უფრო სპატიო და სასარგებლო შირად მიგვიჩნია ან,

რომელიც თავის უზარბო განუწყვეტელი შრომით განაზიარა უბნებში მუშაობს, მდაბო, საზოგადო ხალხისათვის, და თითქმის არა-რასაკანჭქმინის ცრახლ საქმეს.

მაგალითად: ავლანის სახლში თეატრში ეს სამი-ოთხი წელიწადი, ზამთარ-ზაფხულ განუწყვეტელი დაიარბოდნენ და დღესაც დაიარბიან სტენის მოყვარენა: ნაძალადეგოში, ვერიდან, ამაღლების (სოლოლაკი) უბნიდან, ხარფუხიდან და ეს იმიტომ, რომ მათ უყვართ საქმე,—მისთვის არ არსებობს ეინვა-სიდიდე, ქარი და თოვლი, ტალახი და მანძილი, ივინი საქმის მონები არიან და სიდიდე ხარხარით გვებობიან სიმორსს, ქარსა და ტალახსაც; ამისთანა არიან დირსნი ზატოვისტეისა და სიფერსულისა.

და გვბონია ამ გზას დაადგება სხს. სხს არსებული წრე თავის სტენის მოყვარებით და რაც უფრო მალე დაუთმობს თავის დღეებს ქართულ დასს, მით უფრო დიდ სამსახურს გაუწევს როგორც ქართულ სასტენო ხელოვნებას, ბრედვე ხალხის გათვითცნობიერებას დაისი მიერ საუკეთესო წარმოდგენების დადგმით.

დროა შეივბათ ჩვენი დანიშნულება და მოვადგობა.

ტიმოთე მალაროული

პოეზ. პ. ფოცხვერაშვილის სასულიერო კონცერტი

(23 გიორგობისთვის)

ბ. ფოცხვერაშვილის სასულიერო კონცერტი ჩვენ წინა წერილში ვუწოდეთ დიდი საერო საქმე და არა ვიწრო ეკლესიურთ, რასაც საგსებით ამტკიცებს შროგრაშის თრი ნომერი ალილო. (იმერული ვარაიანტი) და წმიდაო დმერთო.

ბეგრი ტაიფიერებს, ალილო ეთველმა ბავშვმა იცის და რ უნდა იყოს მასში საეროდღეობო. საეროდღეობა ალილოში დამუშავებული ის რთული მუსიკალური ფორმა, რომელსაც ქვეყან კონტრპუნტი. მაგრამ არავის ეკონოს, ეს რთული მუსიკალური ფორმა კომპოზიტორის შეტანილია. ისრულიად ან! ეს ფორმა

ხალხის ტენიის ნაყოფია, შექმნილი რამოდენიმე საუკუნოს წინად.

მშინ, როდესაც ჭოლანდილაში 15—16 საუკუნოებში გამოჩენილი თეორეტიკოსები ისხდნენ და თავს იმტვირუდნენ რთულ მუსიკალურ ფორმის (კონტრანუნტის) შექმნისათვის, ქართული ხალხი, სრულიად უფიცი მუსიკის თეორიაში, ჭოლანდილებზე ბევრი საუკუნით წინ, თავისი ტენიოსური ადღოთი, ზეპირად ქმნიდა რთულ მუსიკალურ ფორმას, რაიც საკსებით გამოსტვირუტეს როგორც საზოგადოდ ბევრ ხალხურ ნაწარმოებში, აგრედვე კერძოდ ლალოში.

მეორე ნომერად უწმიდათ დემეტრიძე, რომელიც ასე საუბრობდა აქვს კომპოზიტორს ნოტებზე გადაღებული და დამუშავებული, უძველეს დროის წამოვლობის არის და არა შექმნილი ქრისტიანობის მიღების, შემდეგ ამას ამოწმებს ჯერ ერთი თვით საკვლობლის ძველი ფორმა, რომელითაც იგი იკვლობება და რომელითაც იგი წააცავს უძველეს ქართულ სიმღერას „ურუშაო“-ს, მეორე კიდევ ის გარემოებებს, რომ ამ კიდოს იმერეთში ბევრს სოფელში მიღრან ამ სიტყვებით:

- „ზეო, დამბადო სოფლისა,
- იუგ გურთხეულ;
- „მზეო, მეუფეგ უოვლისა
- იუგ დიდებულ;
- „მზეო კეთილის მიმინიჭე
- ტეკქმენ მიფარეულ“...

საკვლობლის ძველებური კილო და შერე თვით ამონაწერი სიტყვები ამტკიცებს იმს, რომ საკვლობელი ხალხისგან შექმნილია ბევრად ადრე, ვიდრე ჩვენ ქრისტიანობის მივიღებდით.

აქედამ იხი დასკვნა უნდა გამოვიყვანოთ, რომ ჩვენს ეკლესიურს კვლობას ძალიან დიდი კავშირი აქვს საერო სიმღერებთან, რომ საეკლესიო საკვლობლებში ბევრი ხალხური სიმღერაა შეტანილი და ამ განძს, როგორც ერთ-ერთ ნაკვეთს ხალხის ტენიისას, დიდი გავრთხილება და მოვლა უნდა.

სწორედ ამ მხრით არის კომპოზიტორ კ. ფოცხვერაშვილის დაწვება დიდი საერო საქმი, რომ მას საეკლესიო საკვლობლები სისტემაში შეიჭვას, ჭკრეფს უნდოდ მასხას, ჭფურჩქინს,

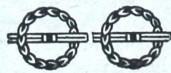
სოლის, აშალაშინებს და მით ქმნის ამ მასხას როგორც ჩვენთვის, ისე უცხო ერთათვის ტბილ მოსასმენად რუსის კომპოზიტორები გრენინი-ნოვი, კომპანისკი, ჩენსოკოვი და ბევრნი სხვანი მით არიან საყვარლები და ჰსტივისადები, რომ იგინი ეძიებენ ძველ სლავანურ კილოებს, ქმნიან მათ კანვად და მათზე ქმსოვენ საუბნოვო საეკლესიო საკვლობლებს.

კ. ფოცხვერაშვილისთან მუშაობი მით უფრო არიან ჩვენთვის საჭირონი, რომ დ-საქუშა-ვებელი მასხა ძალიან ბევრია, მუშაო კი ძალიან ცოტა და თუ ვინმე გამოვიდა ამ დარგის ასლარძინებლად მის უსათუოდ წინ ბევრი ხელ-შემძლევი გარემოება უნდა ეპაულობს.

დიდად საჭიროა ამ გარემოებას ჩვენმა სომღველეთებამ უურადლება მიაქციოს, გადადოს თანხა, მიაწვიოს მიღონე პირნი და კონკურსით დახუალოს მით სხვა და სხვა საეკლესიო საკვლობლების შემუშავება, თორავ ატროკეფალიასა და ერთხელ ეკლესიაზე რომ ლანახკობენ, რთიი ჭსერთ გამოაშინძლდნენ მღოცხოვ? ნე თუ იმ მასლით, რომელსაც ქაშვითის ეკლესიაში 20-25 წლის განმავლობაში გალობენ?...

კონტრტის ქართულ განუოფილებამ, როგორც ტუხნიკურად, ისე ესთეტურად ძალიან მწებობად ჩაიარა. ფრად კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა სდა საკვლობელმა ზდილება მალითა შინა“, რომლის ჭრმონიზაცია თვით კომპოზიტორს აქვს დამუშავებული. ორიე ნალური მოსასმენი იუო წმიდა სინოს ტროზარი, რომლის ჭრმონიზაციაშაა შედის ორი ფრასა თვით ქართულ ტროზარისა, დანარჩენი ნაწილი-კი კომპოზიტორის კადამს ეკუთვნის. და ეს საკუთარი დრახალხის ქმნილება ისე არის შეზავებული, რომ უცხო კაცი თუ არა მტოდნე თვით ქართულ ტროზარისა, ამას ვერ შეასმენებს.—

გ. საყვარლიძე

პორ. თ. ნ. ს. ანდრონიკაშვილი
გერმანელებთან ბრძოლაში მოკლული
10 გიორ., დაკრძალეს 29 გიორგ. წმ.
ბარბარეს გალავანში. 23 წ. იყო, მამა-
ცი და შუედრგველი მეომარი.

ორი მსხპერალი

ზაფხულის დილა იყო. ზურმუხტის ფერად ახავერდებულ მიღაშის ნელი ნიავი საამოდ ეჩურჩულებოდა, ღურჯ ფოთლებს აშრიალებდა; აქათქათებულის მზე გარემოს ოკროს მძივებით ქარავადა, და მოკრაილებულ ცაზე, თეთრ ღრუბელთა ქარავანი სივრცეში ორთქლივით დნებოდა. ჩიორების ქრიაშული, შაშვთა ქახქახი და ტბილი სტევენა ბუღბუღისა, ახლად გაღვიძებულ სოფელს სიცოცხლის გრძობას უღვიძებდა...

მხოლოდ საბრალო ქეთინოს გულში არ იღვიძბდა ეს გრძობა: მან უკვე დაჰკარგა სიცოცხლეზე ფაქრი. ის გულში გამოეთხოვა თავის სიცოცხლეს იმ საღვთურზე, რომლიდანაც მან შორს, შორს გაისტუმრა სამი თვის ჯვარ-დაწერილი ვიგა.

გამოთხოვება

(ბაირონიდან)

მშვიდობით! ვიცი დიდ ხანს ვერ გნახავ...
ვგობ ამ ყოფაში ჩვენ სიყვარულსა!..
შენ საუკუნო მონად დარჩები,
მეც მწამს ბრმად ვეყმო ჩემსა მამულსა!..
შენ შემარცხვენელ ციხედ, დილეგად,
არ გეჩვენება სამშობლოს ველი;
მე კი... არ ძალ-შის ჩემს აზრს და გრძობას
დავადო ხუნდი სულის მტანჯველი!..

მომავლისაც სულ არა მრწამს—რა...
და რაც ჩამიქრა იმედის სხივი,—
მას აქედ ჩემი სამშობლოს ჰაერს
ველარ ვისუნთქავ . ვტირი და ვჩივი!..
ეგ შენი თვალნიც, უცხოდ მზიარანი,
მიძლიერებენ სირცხვილის აღსა...
მიტომ დავეცი! ბრძოლის ველს ვტოვებ
და შორად მივდე, შორის გზის წყალსა!..

მაშ მომე ხელი... უკანასკნელად
გამომეთხოვე, სწორო სულ ისა,
და გთხოვ გულიდან არ განიშორო
ხსოვნა მოძისა... დაკარგულისა!..
მე მაშინ მოვალ, როცა ჩემს გულში
სევდა ვარამა სუ მითად ჩაყვდება
და სამშობლოს თავისუფლების
დროშა... ზეც მდე აფრიალდება!..

ბ. ახოსპირელი

ის სტიროდა, სტიროდა დაუსრულებლივ
და იტანჯებოდა

მთელი ღამის უძილო ქეთინო გონება-
დაბნეული გამოვიდა სახლის კარებიდან დე-
რეფანში და გაღაწევილ სვეტს, ხელ-გულ
დაკრეფილი მიეყრნა. ის ვერ გრძობდა
მომხიბლავ ბუნების მეჯლისს. იგი სტიროდა,
სტიროდა და ეზოს კარებისაკენ დაფინებით
გაიქტირებოდა, თითქო ვილცას ელოდა...

შემოდგამამ მოატანა. მზის სხივებს ფერი
ეცვალა, ჩვეულებრივ ველარ ბარწყინადა.
ნისლი ნაპრალისაკენ ისწრაფოდა. გაშიშვლე-
ბულ ველზე მხოლოდ ქარი გაჰქროდა და გა-
მჰქროდა ზუზუნით. ვაცრცვილ ხე-ტყეს
აქა-იქ შერჩენილი აყვითლებული ფოთლები
კენ ესით სწყვებოდა და დედამიწაზე ობლად
ეცემოდა... ტურფა ბუნების გაცრცენას
მთელი მიღამო ჰგლოვებდა, სტიროდა...

საერთო ქეთინში ისროდა ხმა საბრალო
დელისა, ის მწარედ დაჰქეთინებდა ახალგა-
ზდა ქალის ცხედრს, მოსტქვამდა, და სტი-
როდა თავის ბედს, სტიროდა დაკარგულ შვილს
გვგას, და მისი სიყვარულის მსხვერპლს ქე-
თინოს!..

დარია ახვლედიანი

ო მ უ ი ღ ა ტ რ ი ლ ნ ი

ზ რ ა ო ლ ის ვ ე ლ ზ ე

მეც. თოფით ხელში, შენთან ერთად დაგბოლი მიტეხზე
 თოფ-ზარბაზნების უსაშინლეს ქექა-ქუხილში,
 და, რა ვიცოდო, თუ პირველად შენ მოგხვდებოდა, —
 ოჰ, მეგობარო, ცხელი ტყვია გეზნებარე გულში...

მოვიხედე... ჩემს გარეშემო ბრძოლისა ველზე,
 მრავალი ხალხი ეცემოდა უსულაო — მკვდარი...
 იქვე ისმოდა კვლავ გრიალი ზარბაზნებისა,
 და: ვით ნადირი დაკოდლიო, ღმუიოდა ჭაროი!..

ახალგაზრდა მომღერალი

გიორგილიას ძე ჩუბინაშვილი

ლოფიჩის ბრძოლაში მძიმედ დაჭრილი
 (მარცხენა ფეხი მოსტრეს). ვარშავის სა-
 ავადმყოფოში წევს.

ქნარი

მტ.-კაპ. ალიქ მაჭუტაძე უნტ. აფ. გ. ელიშერაშვილი (მოკლულაა)

პოლბ. სერ. ნასიძე

ს ი ნ ა თ ლ ს

ნ ა წ ი ლ ი მ ე ო რ ე

(გაგრძელება. იხ. „თ.“ № 36, 37, 38, 39)

მ ო კ მ ი დ ე ბ ა მ ის ა მ ე

ს უ რ ა თ ი მ ე გ უ თ ე

ფერიათა სამეფო. მოკაშკაშე მთვარიანი ღამე.
 ყოველივე ვერცხლის ფერად არის დაფერილი.
 ზღაპრული ბალი ნაირ-ნაირ ყვავილ-მცენარეებით. გულ-
 წარმტაცი სურათი: ხეივნები, ჩანჩქრები. მოსჩანს ტბის
 ნაწილი. ხეებ და ხეებ შუა დასრიალებენ ნახი ქმნილე-
 ბანი, ხან შეიყრებიან, ხან ერთმანეთს გაურბიან, ხან
 ფერხულს ჩააბმენ და ეკეპვენ. ნახი მომჯადოვებელი
 მუსიკა. მარჯვნივ ყვავილთა და მცენარეთ თითქოს
 დიდი დარბაზი შეუქმნიათ: აქ ტახტია ფერიათა დედო-
 ფლის **ს ს ი ვ ო ს ნ ა ნ ის ა**. მუსიკას რომ ვაითვეებენ, მოისმის
 ბჭულბულის სტვენა და შემდეგ ქალის ხმა, რომელიც

ფერიათა დედოფლის სადიდებულ ჰიმნს მღერის. შემდეგ
 მუსიკა დაიწყებს საზეიმო მარშს; შემოდინა ფერიები
 და მხლებელნი სხივოსანისა და ჩამომწერილებიან ტა-
 ხტის ორიგ მხარეს. შემოდის დიდის ზეიმით სხივოსა-
 ნი და დაჯდება თავის ტახტზე.

ს ხ ი ვ ო ს ა ნ ი მ ი მ ე თ პ ი რ ი მ ზ ე ს . . .

პ ი რ ი მ ზ ე აქ გახლავარ, დედოფალო,
 მიმსახურე..

ს ხ ი ვ . რამდენი ხანია ჩვენს ახლოს. არა ვხე-
 დავთ ქაბუკს არსენას? ჩვენთან შეიხარდა,
 აქ დავაჟაკცდა და ნუ თუ აღარ უყვარვართ?
 იქნებ მოაწყუინეთ, ველარ ართობთ?...

პირიშ. დიდი ხანია, დედოფალო, უნდა მომეხსენებინა... შენი ბრძანებისამებრ ერთს ლამეს წაიყვანეთ ქაბუკი არსენა მალალ სერზე, განწმენდის მთაზე, და იქ თვალწინ ვადუშალებთ მისი სამშობლოს სურათი... ჩავახედეთ ყოველ ქაბში, უამბეთ ყოველ ტანჯულის და მაშვრალის თავდასასვლი; გამოუძახეთ სამარედან წამებულთა აჩრდილი... ძრიელ შეწუხდა ქაბუკი არსენა... მას აქეთია დარღობს და ნადღობს... გასართობი მისთვის გასართობი აღარ არის... სველით შეპყრობილი სულ თავის სამშობლოს იგონებს, სულ ტანჯულ მოძმეთა აშბავს კითხულობს... სულ იქით მიიღტვის, სწადია კიდევ სურათის ნახვა... უამბეთ მას რკინის კოშკის და შიგ ჩაეკეტლ ოკროს შანდლის და სალაშურის აშბავი... დღე და ღამ მხოლოდ იმას ოცნებობს, რომ შანდალი და სალაშური ხელში ჩაიგდოს...

მთვარია მისი მზერითა ჩვენც გული აგვტკივდა!..

ანკარა სევდა მოედო მთელს შენს სამეფოს...

წყრილა აღარც ჩვენი გლოზა, აღარც ცეკვა მას აღარ ართობს...

ნათელა მისმა სევდამა ჩვენც დავგაღონა..

სხივ. ფერებო, დადგა ეამი განთიანდისა... საუქუნოებით წამებულმა ერმა ცრემლით და სისხლით ტანჯვის ფილა აღავსო... და დადგა დრო შევებისა, განათვისუფლებისა... ჩვენ მიერ დალოცვილი ქაბუკი ეზიარა ამ ფილას, გაეცნო ტანჯვასა, ნახა მწუხარება, ძალმომრეობა, უსამართლობა... დღე გულის სიღრმეში მოხვდეს ხალხის წამება, მისი გოდება, რათა შევლის და ხსნის სურვილმა იგი მთლად შეიპყროს... ფერებო, როგორ არის მოხუცი, რომელიც თქვენ ტყეში გიპოვინათ?..

პირიშ შეტად დატანჯული და დაქანცულია მოხუცი მეწისქვილე... ბევრი უწამებიათ, თვალები დაუთხრიათ და უსინათლო სამეფოდან გამოუშვევბიათ...

სხივ. მიხმეთ მოხუცს აქ. (პირამზე გაგა) მაინც სად არის ახლა ქაბუკი არსენა?

მთვ. განწმენდის მთაზე, დედოფალო... თავის სამშობლოს ვადასტყვრის... ვერა გზით ვერ მოვაშორეთ იმ ადგილს...

სხივ. წადი უხბე, სწრაფლ აქ მომგვარე... (მთვარა გაგა. შემოგდენ პირამზე და უსინათლო მეწისქვილე). როგორ გრძნობ თავს, მოხუცო?..

მეწის. ახლა რა მიშავს... ბედმა გაუღიმა ჩემს ბებერ სხეულს, მაგრამ სული მაინც დავადებულა... უსინათლოსა სინათლის ქვეყანა ვერ მიხილავს... ეჰ, ვანა მარტო ჩემთვის გაქრა სინათლის შუქი?... მთელმა ხალხმა დაჰკარგა იმედი მისი ხილოსა... უქანასქნელი ჩვენი იმედი რათა ხანია ხელიდან მოგვეტაკეს და მე, უბედური, ჩემის დაუდევრობით გავხდი მიზეზი ამ დაკარგვისა. სასოწარკვეთილებამდე მისული ხალხი მაინც იბრძვის, მის გულის სიღრმეში მაინც ცოცხლობს პატარა სხივი, იმედის ნაგლეჯი... ხალხსა ჰგონია, რომ სათნო ქაბუკი მაინც ცოცხალია... დადგება დრო, იგი გაჩნდება და გამარჯვებისკენ მივივინობს...

სხივ. იგი ქაბუკი ცოცხალია...

მეწის. ჰო, იგი ჩვენს გულში მაინც არ მომკვდა... ცრუ იმედით კი წუ მატყუებ, შენი ქირიმე... მჯერა, რომ იგი ქაბუკი სინათლის ქვეყანაში წაიყვანეს, მაგრამ მას აქედ იმდენმა დრომ განვლო, რომ მისი დაბრუნებისა აღარა მჯერა... ტანჯვას და ვივას ისე შევეჩვიე, რომ ცოტა ოდენი სიხარულიც კი გულსა მტკენს... იყო დრო, ჩვენც მოგვხვდა სინათლის შუქი, ქვეყანა აყვავდა, მაგრამ მალე სინათლე სიბნელედ გადაგვექცა... აი, აქ, ამ ბებერ გულში შეეგუბდა წლითი — წლობით ნადენი ცრემლი ტანჯულთა და წამებულთა. თვალთ აღარ მადგება, გასავლი არა აქვს და თუ გასქდა ეს გული, მგონია ცრემლის ზღვა ქვეყანას დაჰფარავს... მაგრად უქერ ხელს დასუსტებულ გულს... შინდა ცრემლით საესე გული იქ მივიტანო, სადაც ყველა თანასწორია, სადაც სიბართლე და სამართლიანობა წესია...

სხივ. ბევრი გაწამეს, მოხუცო!.. იცოდე ცრემლის მოწმენდა მარტო თვით ცრემლის მფრქვეველს შეუძლიან... ტანჯვა-ვიტება მხოლოდ მსხვერპლით გამოისცილება... წამებული თვით წამებაში ძალის მოიპოვებს და ტანჯული ტანჯვაში შევებს...

მეწისქვ. არ ვიცი, ვინ ხარ, მთვარია

ბრძნულად კი სჯი... შენი ნაზი ხმა თითქოს ოდესმე მსმენია... ჰო, ჰო... დილის რიგრაჟზე, გაზაფხულით, ნორჩი ფოთლები ერთმანეთს რომ შეეთამაშებოდნენ, ნელი ხმით უნარხარებდნენ დილის სისის, შორი ახლოს ბულბული შეჭყეფდა... რას დამღეროდა, რას მიამბობდა?... გულზე მოწოლილი სევდა თ-თქოს ოდნავ ცხრებოდა... თითქოს მარგალიტივით ცრემლები იბნეოდა მთელ არე-მარეზე... აი შენი ხმა იმ ბულბულის ხმას მაგონებს... უსინათლო ვარ, ვერ გომხერ... იქნებ სანახაობაც ასათივე გაქვს?... მითხარი, სადა ვარ, ვისთან?..

სხივ. (ნაზა მუსიკა)

მე ვარ ტანჯულთა იმედი,
სინათლესა ფეფ ყველასა:
აწ გაგიქარებ ტანჯვასა,
აწ მოგანიტებ შევბასა...

ფერიები. აწ მოგანიტებ შევბასა!..

სხივ. აღსდექ, მოხუცო! დადგა ყამი ხსნისა და გამარჯვებისა... შენ, ტანჯულს და წამებულს, სინათლის ქვეყანა მოგესალმება... რწმენა შენი ძლიერია და იმედიც არ გაგიტრუვდება!..

მეწიქვე. (მუხლზე დაქმობა) მრწამს, რომ სინათლის ქვეყანაში ვარ, მრწამს, რომ შენ ხარ მხსნელი ტანჯული ერისა.. მაშ მითხარ, სად არის ჩვენი ქაბუჯი?..

სხივ. მოიცა პატარა... ნახავ ქაბუჯსაც... შენ გაუძღვები და აჩვენებს მას გზას... შენ მიტვერი მას ტანჯულ ერს... შენ დაუბრუნებ წამებულ ხალხს მის იმედს..

მეწიქვე. დაილოცა შენი ხმა... უსინათლო ვარ, მე რა შემძლიანი?

სხივ. სინათლის შუქი წაგიძღვებათ წინ, იგი გაგიკლევთ გზას.. მხოლოდ გახსოვდეს—მსხვერპლია საქირო... და რაც უფრო წმიდა და ძვირფასი იქნება მსხვერპლი, მით გამარჯვება უფრო სრული და ტკბილი... ხალხი ჩაივდებს ხელში შანდალს და სალამურს.. მაგრამ...

მეწიქვე. მაგრამ?.. რაღას დაღუმიდი?.. ნუ თუ შემდეგში სინათლე ისევ სიბნელედ გადაგვექცევა?.. რად გინდა მაშ აგეთი გამარჯვება?!

სხივ. ფოლადის კლიტეს წმიდა, ნორჩი უმანკო სისხლი მოხვდა... კოშკი ინგრევა, ხალხი იმარჯვებს... სათნო ქაბუჯი კი...

ფერიები (ერთად) საბარლო ქაბუჯი!.. ცოლვაა, დელოფალო..

მეწიქვე. ქაბუჯი?.. (შეიშინებულად აჩვენებს)

სხივ. მომიახლოვდი, ჩემო ქაბუჯო.. შენი შუბლი სევდი არის მოცული.. ნორჩი სახე დანაოკებია... ნუ თუ მოგწყინდა ჩვენთან ყოფნა?..

არსენა იმ დღიდან, რაც ის საშინელი სურათი ვნახე, მოსვენება აღარა მაქვს... რადაც ბურუსი წამოეფარა ჩემს თვალებს... ველარ ვარჩევ იმ მშვენიერებას, რომლითაც აქნობამდისინ ვსტებობდი... დღე და ღამ მელანდებიან ტანჯულნი, წამებულნი და მშვიდნი... ვილაც უცნობი, უხილავი, მაგრამ ვგრძნობ უძლიერესი მეძახის, მათკენ მიითვებს... შენ, უუკეთილ-უძლიერესო დელოფალო, ნუ თუ არა გაქვს ხელი, საშუალება ცრემლი შეუშრო იმ უბედურებს?..

მეწიქვე. დაილოცოს ღმერთმა შენი მარჯვენა!.. ახლოს მიმიყვანეთ, ხელით შევეხო... გული მითქვამს ჩვენია იგი! (მიჭკაუთ აჩვენასთან... შეეხება სკდით. უცბად გულზე მიაკრავს) შეილო, არსენა!.. ვერ გიმხერ. მაგრამ მითვის ჩემის სულით და სხეულით ვგრძნობ, რომ შენ ხარ ჩვენი იმედი, ჩვენი ქაბუჯი არსენა!.. დაილოცა ღვთის სამართალი?..

არსენა. ვინ არის ეს მოხუცი?..

სხივ. იგი მოციქულია იმათი, ვისზედაც დარდი შენ გულს გიღრღნის..

მეწიქვე. (გულზე ხედავს იღებს) აი, აქა მაქვს შენთვის ძღვენი... აქაა დაგუბებული შენ ტანჯულ მოძმეთა ცრემლი. სხვა ვერაფრით გაგიმასპინძლებდა შენი სამშობლო...

სხივ. (აჩვენებს) წადი, წაპყვი მაგ მოხუცს, წადი, წადი გაპყვი შენის გულის თქმას... წინ წაგიძღვებთ სინათლის სხივი... გახსოვდეს, ტანჯვა-ვაება მხოლოდ მსხვერპლით გამოისყიდება... შენ, მოხუცო, გახსოვდეს: მსხვერპლი უმანკო, მსხვერპლი წმინ

დაა საქირო! უსინათლო ხარ, მაგრამ რა დადგება თაში გამარჯვებისა, სინაღლე მოგეფინება და მოიგონე: მსხვერპლი წმიდა, მსხვერპლი უმანკო!..

ფერები. მსხვერპლი უმანკო, მსხვერპლი წმიდა! (ნაზი მუსიკა. ახსენა მოჭკადებს ხელს მეწისქვილს და მიდიან. ფერები ბედში გაიშლება, ფერსუფს გააბმენ, ფრდა ნელ-ნელა ეშვება)

ფ ა რ ლ ა

ი. ჯიქიაშვილი

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

დედის მკვლელი

(მოთხრობა)

(გაგრძელება.—იხ. „თ. და ც.“ № 26, 39)

ერთ დღით სოფრომა მორითო თავის საგარეო ჩოხა-ახალუხით, რომელიც მას მხოლოდ ეკლესიაზე და უქმ დღეებში ჩასაცემლად ქონდა შენახული, და მთელი დღე მეზობლებში გაატარა. შინ რომ მივიდა უკვე საღამო იყო მას მოეკალათებინა ქოხის წინ მიწაზე დარაღაც ძველ ძონძებს კერავდა.

მაია ორმოცდაათი წლის მოხუცებული იყო, ტან-დაბალი და წვრილი, სახე დანაკეხებული, წველში მოხრილი ცალკე მოხუცებულიობით, ცალკე შრომით და უპატიურობით. თავზე შეი თავსაფარი ჰქონდა წაკრული, რომ დაეფარა თავისი გაუღალღებელი თმა, მაგრამ აქეთ-იქეთ ყურებთან ფთილასავით ეკოწილდებოდა ჩამოწოწილი ბალნები. მაის თვალები კარგად ვერ უჭირდა და კერვასაც ვერ ატანდა თავს. ის ახლა კერვაში სოფრომაზე ფიქრობდა და თავის გულში ივლებდა: რა ვქნა, მე ხომ სულ არ ვიცოცხლებ. დღესაც ვარ ხვალ მოგვედები და ი ბიქს რა ეშველება, რა უხერხო ქალს რომ არ თხოულობს მე რა მოგვედ, იმას ვინ დაურეცხავს? ვინ დაუკერავს და საქმელ-სასმელს ვინ გაუკეთებს? არავა გამიცოდეს ასე ფუძე.. ღმერთო დეგელოცა სამართალიო. ამოვბდა მოხუცი თავისთვის და ის კი უხაროდა შეი-

ლი რომ მეზობლებში გადავიდა, იქნებ რამე შეასმინონ, გული გაუღვიძონ და ქალის თხოვა აფიქრებინონ. ამას ფიქრობდა დედა შეილისათვის და ის კი არ იცოდა, სოფრომას რა გადაწყვეტილება ჰქონდა და რა გზას დასგომოდა. მან რომ დაინახა მოსული შეილი, გაუცინა და ჰკითხა:

— სა დალაძე, შეილო დღეს, სად იყავი? შეილომა დედას პასუხი არ მისცა და ჩაფიქრებულმა დაიწყო უღვაშების გრება. დედამ ჩაფიქრება რომ შეატყო შეილის, განმეორებით ჰკითხა:

— სად იყავი, შეილო? რაზე ხარ მოწყენილი?

— არაფერზე, დედა,.. უთხრა სოფრომამ მაის და გაიარ-გამოიარა. ერთ ხანს ასე დადიოდა, მერე მივიდა დედასთან და უთხრა.

— დედა, როდემღი უნდა ვიწანწალო ასე ძალივით? უნდა წავიდე საცხა ..

— სადა, შეილო?
— საცხა... სამუშაოდ..
— წადი, მარა როდის გინდა წახვიდე?
— ახლა.. —უთხრა სოფრომამ და ცას შეხედა

— ამ საღამოს სად წახვიდე? საცხა დალაძემა დილაღი მერიცადე. დილას, ღმერთო შენით, აღქვი, დეიწერე პირჯვარი, ახსენე ღმერთი და წადი. სამუშაოდ სად გინდა წახვიდე? სოფლიდ თუ ქალაქში?

— არ ვიცი.—ფიქრის შემდეგ უთხრა სოფრომამ და ჩახველა.

— რავა არ იცი? სამუშაოდ მიხვალ, შეილო, და არ იცი?

— სადაც მოგვდება... იქ წავალ..
— თუ ბევრი დეიგვიანე, მე რა მეშველება? ქვილი ცოტა არი და რო გამილევა, ვინ მაქმევს?

— ფულს დაგიტოვებ და მეზობელს აყიდი ვისმე, არ დაგამადლოს. ერთ ხანს ქე იკმარე და მერე კილო სხვა იქნება. თუ ვინიციბაა დამიგვიანდა, ნუ გეშინია. მეზობლები ახლა გყავს: და სანამ მევილოდე, ცოტ-ცოტა დახმარებას არ მოგაკლებენ. მერე მეც გამოვჩნდები და არა გიშავს.

უთხრა სოფრომამ დედას და სამ მანეთამდის ხურდა ფული კალთაში ჩაუჭირიალა. მა-

იას გაუკვირდა ფულების ნახვა, სიცილით კალითდან ამოკრია, თან ჰკითხა „სად იზო-ვეოა“ და წამოდგა. ამ დროს სოფრომსც და-იძრა წასასვლელად, დედას გადაეხვია მხურვალე კოცნით.

— ბიჭო, რას შობი, სხუმის როდის მა-კოცე და გამომემშვიდობე წასვლისას. პირვე-ლად ხომ არ მიღიხარ სამუშაოდ? — უთხრა და თან, თუმცა ხალისით, მიანც ეკვით შე-ხედა შვილს სახეში.

— მივდივარ, დედა, ვინ იცის რა შეგ-დება კაცს?.. მიუგო სოფრომმა მიაის და გა-ვიდა ეზოდან. მიაის ცრემლები მოვრია, გულ-დათუთქული აეტუხა ქობის კარს და ისე დაუწყა მიმავალ შვილს ყურება. სოფრო-მა სამი მანეთით ტოვებდა დედას მარტო მქადის ამარა და როდემდის იქნებოდა ასე მცირე ხარჯზედ, არც თითონ იცოდა, მაგ-რამ ის-კი პირმდა გულში — შორიდან გამოუ-გზავნი, თუ რამეს გაეხდოდა და გაუღდა გზას .. სოფრომა, სანამ სამულამოდ არ მოზარდა

თავის ქობს, ყაჩაღებში არ მოქმედებდა, მაგ-რამ ჩუმ-ჩუმად-კი ეცნობოდა მათ, ბოლოს დაუახლოვდა: უკანასკნელ ერთ ალაგას შე-ხედა ყაჩაღთა ჯგუფი, გააცნო თავის თვაგა-დასავალი, ხელმოკლეობა, სივიწროვე, ცხოვრების სიმწარე და სამულამოდ შეჭვტია, როგორც თავის ღვიძლ ნადებ ძმებს, რომ არასოდეს უღალატებდა და მათი ერთგული იქნებოდა. ანაირად სოფრომა, ბუნე-ბით კეთილი ადამიანი, გახდა ყაჩაღი და მტა-ცებელი.

ვისგან შესდგებოდა ეს ყაჩაღთა გუნდი, ვისაც სოფრო ა შეუერთდა? იმ წიოელ რაზ-მელთაგან, რომელნიც ცხრაას ხუთ წელში ხა-ლხის მეთაურებთან ერთად მუშაობდნენ, მაგ-რამ, როცა რეაქციამ გაიმარჯვა, იარაღი აღარ დამკარეს, ყაჩაღად გავიარდნენ: პირველ-ხანად ხალხის შემწუხებელ ჯაშუშ-მოღალატე-ებზე იყრი ენ ჯავრს და ბოლოს, გამწვავებულ ცხოვრების გამო, მძარცველობდნენ კიდევ...

ევ. ფურცხვანიძე

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ქ ა რ თ უ ლ ი ს ა ხ ი ო ბ ა

ძარბაზის, ანანაბოზის დახის მიერ არშაბაზს, I ქრისტეშობ. „სახალხო სხლში“ წარმოდგენილმა „იმედი“-ს დაღუპვა-“მ რეკლამ-ნადვც გარეგნულად მსატერულად ჩაიარა, იმდე-ნად მიესამ ვერ დაკამოფიფა დასწრეთა უმე-ტესობა. ზიქის დედა-ზარი, რომ ფულანდარ-თა, ბატონთა ცხოვრების წყარო მრავალ ქვრთე-ობლთა ცრემლებია—მიუშა-მშობიელი ხალხის ნაშრომი, ეს უკვე ანახური ჰქმნარიტება, და ვისაც ეს ჯერ კიდევ ვერ შეუგნია, ზიქის უმეფოფილო დარჩება, რადგან მისი დედა-ზარი — დუქმა-ზურის ძიებისთვის განწირულთა და მათ დამქირავებულთა ურთიერთობა—ქართულ თეატრის მრეკლამისთვის უნებო ქარქსუკა ამოქსოვილი. ამიტომაც იყო, რომ ზიქსამ ვერ გააბო, ვერ აღძრა მუყურბელთა სული და გუ-ლი. აღმსრულებულთა შორს უხიარველეს ეოფ-ლისა უნდა აღინიშნოს ის, რომელიც სტენაზე არ გამოსულა, მაგრამ მისი ხელი კი ეოველ ნაბიჭუკ სწანდა: ეს გახლდათ რეკლამის დ.

წუწუნა, — ზიქის გარეგნული მხარე: სტენის მოწობა, მსახიობთა მიმოხვრა, ხმა, სინათლე, ბუნების მოკლენა, ზღვის მხრით გაქაქათაეუ-ლი მზე, ნიავი და სხ. მისთანა გარდაქე-ბითაც-კი იყო შესრულებული: ასე ჭვრამაბ-დით, ზღვის ნაზიანს ხართ მეთეფზის ქანშია. სსსურველია რეკლამის ასე გაბატონებამ მსახიობთა თვითშემოქმედება არ ჩაკლას: ეს შეგნაშხეთ ამ სდაზოს, თითქმის სრული შეთანხმებით დამსრულებელ მსახიობთ ცოცხლი სული ვერ შობებრეს ზიქსს. აღბათ მსახიობთა თვითმოქმედების ჩაკლვის ბრალი უნდა იყოს, რომ მოულოდნელად ჩაკრამბილი ღამზის ანოე-ბა არავის მოავგანდა და... ბოლოს თვითივე აინთო მოულოდნელად...

ევ. მესხი (ქობიტე), დუქმის მონა, უფ-როსთა მორჩილი, ჩუმი, მაგრამ მკოველი მო-ხუცი ქვრთე იყო, აღ. იმედაშედი: (ჭვრტ) სანუტხოვად გამოხატა ქედმოუდრეკელი, შეგნე-ბული ახალი ცხოვრების წინამორბედი მეზღვა-

ური-მუშის სულის კვეთება; მ. ჭაურელი (ბარენდ) კარგად ასრულებდა როლს და უკეთესი იქნებოდა, შეტო გულწრფელობა გამოეჩინა. ა. ქიქოძეს (იო) თანდათან უკეთესობა ეტეობა; ადგილ-ადგილ ბუნებრივად იყო, მაგრამ ხმის მოუქნელობა აუფერულდება; კუდრაქობაც აქვდა. ვ. არაბიძე (კობუს) და მ. სარაული (დაანტი) თათქო ერთმანეთს ეტილებოდნენ, ვინ უკეთ ადასრულებს როლს, და ორივემ მსატრეული სინამდვილით განასახიერეს სპიხისი როლები. მ. სარაულს ხმაც თათქო მოაქნა. ა. სარდალიშვილმა კლემენს ბოსს, ა. ყაბაღეიშვილმა სიმონ და მ. კოთიშვილმა კანს დიდის შტეგებით და სრულის სინამდვილით განასახიერეს. ნ. თოძე (მარტო), მ. რომანიშვილი (სარტ), ს. ბუკინაშვილი (ტრუხს) და ა. შოთაძე (მენტინა) კარგები იყვნენ ნ. თოძეს ვერწყობა ხმის დაფაფრების შექცედას. კარგი იყო გამოქაურობა (ქლე). თათქო როლები არ იცინაო, ამ დაქუს მოკანასიხს ხმ: უფრო მკაფიო და გამოისმოდა. რაც უფრო ვერ ვიგრძნობთ მოკანასიხს უფროს შინა სუფურს, შით უმჯობესი იქნება. წარმოდგენს 11 სიათსუ დასრულდა; ხალხი ბლომადა დაესწრო.

ამანანდოზის დასმამე მ ქრისტ.

წარმოდგინა „სღვს თან“, მ. ქორელის რეჟისორობით, რომელმაც ერთხელ კიდევ გვიჩვენა თვისი მსატრეული გემოვნება მკრამ მშობლიურ რეპერტუარს რომ მოკვადებდეს ხელს, უკეთესი იქნება. ნიკოს ლამხა და შინაანსიანი გამოდა და ერთსულოვნად წარმოდგინეს მალად ნიქორმა ნ. მხუთემ (კედეგვა), ა. სარდალიშვილმა („დას“), ა. იმედაშვილმა (ჭინჩის). მ. ჭაურელმა (იორქო), ა. ყაბაღეიშვილმა (სატორა) და შედეგა ქორელმა—7-8 წლის გოგონამ (ანა) ამ მატარა გოგონამ თვისი დაკვირვებულ, გმოზომილი თამაშით ატრანკებაში მოთიყვნა დამსწრენი და ჩვენს ზოგართი წლოვანი მსახიობნი რომ მისგან ისწავლიდნენ როგორ შეუთანხმონ სიტუცა მოქმედებას, მისწრაფება—მიძრაობას, ურთავ არ იქნება. კარგი იყო ს. ბეჟინაშვილიც (ბეიბა), მაგრამ ზოგჯერ გაიხასხარებდა, ბეჟინის სხედრედიითა ყაბაღე ავთიშაღეს სიდიდის სხედრედი: ასეთ ფუქსიანტ ვოდეოილებით რომ არ გვინდებოდნენ—სჯობია. მონაწილეობდნენ ვ. აბაშიძე, ელ. ჩერქეზიშვილი, ნ.

თათქო და ს. გამოქაურობა, რომელთაც არანა და იმურეს, დამსწრენი „ტავინებანათ“. ს. ხალი და ს. სოფადაობა უხვად დაესწრო.

წინამძღვარ —

ჭუთანიის თაბატო

13 გიორგობისთვის ქანჯავანიშვილის საბუნებისოდ დასდგეს „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“. რუსული ცხოვრებიდან აღებული პიესების დადგმა ჩვენს სცენაზე საერთოდ ძლიერ სახიფათოა, რადგან არ შეიძლება, ბევრი მიზეზების გამო, დატულ იქმნეს უმათავრეს შემთხვევებში, მხატვრული მთლიანობა. სწორედ ამის მიზეზი იყო, რომ ბ. გუნინამ სული და გული დაუკარგა ონუფრის. ბ. იმედანიშვილმა, რომელიც გლუბოვცკის როლისათვის სავანებოდ დაიბარეს თბილისიდან, ჩვეულებრივად ვერ შესრულა თავისი როლი. მიზეზი არ ვიცი კი რა იყო. მომენტები კარგი ჰქონდა, მაგრამ ტიპს მარტო მომენტი არ ქონია. თვით მობუნებისე ჩინებულად ასრულებდა ველოია ანტონოვას როლი, თუმცა სიარულში ხანდახან აპარებდა. ბ. მგალობლიშვილი ქადაგს უფრო მოჰყავდა, ვინემ მთვრალ მირიონჯ. მეტი ფსტიკულიაციები მოუვლია. სუსტნი იყო ქ. მდინის ასულიც ოლას როლში. ამ როლის შესრულება მას უკედ შეეძლო, მაგრამ შეიძლება საერთო უფუნებობამ იმოქმედა ამ მსახიობაქლებდაც. ასეთ პირობებში საერთო მოაბუტილებაც სრული ვერ იქმნებოდა და არც იყო.

15 და 16-ს გიორგ. გამოეორეს ნათამაშვეი პიესები, მცირედენი ცვლილებით.

21-ს ვაგვიმასპინძლენ „ჰამლეტით“. დასდგეს სრულიად ახალი მიზანსცენებით; ამით „ჰამლეტმაც“ მოიგო და მაყურებელმაც. რასაკვირველია, ჰამლეტს ბ. მესხიშვილი თამაშობდა და ასე ვატყვებით, ასე ხალხით მას ეს როლი ვგონებ სხვა დროს არ შეუსრულებია. თამაშად შეიძლება ითქვას, თუკი ბ. მესხიშვილის მიერ ჰამლეტის განმარტებას მიიღებთ, ამ საღამოს სრულიად უნაკლები იყო.

ბ. შალიკაშვილი კარგი პოლონიუსი იყო. ამ როლის ასრულება დიდის სიფრთხილით უნდა, რადგან ადვილად შეიძლება მისი გამასხარება. ბ. შალიკაშვილის პოლონიუსი სიბრალულს იწყვედა.

ბ. გელოვანი უფერული გამოდგა ჰორაციოს როლის სცენის ხმაოც. ამ მსახიობს ხმაოც აქვს, ვარგუნობა სცივისათვის, მაგრამ სცენაზე ძლიერ ვეჯერება მოძრაობა.

ბ. მგალობლიშვილის ლაერტმა ვერ დაგვაიმყოფილა, რადგან მას უკედ შეეძლო ამ როლის ასრულება. უგულვანო ეტყოზოდა.

ქ. ტასო აბაშიძე ოფელიას როლს ასრულებდა. თუმცა სიფრთხილ სცენა საუბროვოდ და მკაფიოდ ჩაატარა, მაგრამ მაინც საყვებით ვერ სძლია.

სუსტნი იყვნენ კლავდიუსისა და გერტრუდის აღმასრულებელნი.

მესაუღავის ქროლში შეუდარებელი იყო ბ. გუ-

ნია. დანარჩენები ანსამბლს შეძლებისდაგვარად ხელს უწყობდნენ, ხანდახან ჩინებულადაც.

იყო დღევანდებიც: უდროოდ თქმა რომელიმე წინადადების, სპარსული ხალხის ლოგინზე (სცენა სცენაზე) და სხ.

იმედის დაღუპვა“მ (22 ნოემბერს) სასურველად ვერ ჩაიარა. ყველას ეტყობოდა, გულგრილად თამაშობდნენ. მხოლოდ რამდენიმე მსახიობი ასრულებდა პირნათლად თავის როლს: ქ.ქ. ჯავახიშვილი, დავითაშვილი, არა უშავდა რა მდივანსაც. ბ. გელოვანი იმ საღამოს საუცხოო იყო, ამ მსახიობს ჯერ არც ერთი როლი არ უთამაშვია ასე კარგად.

23-ს „დამარცხებული რომი“ დასდგეს. ამ პიესას იცნობს თბილისელი საზოგადოება. ადგილი ნებას არ მამლევს დაწვრილებით შევგება ამ პიესას. ამ პიესაში დიდი ადგილი აქვს დამთბობილი მსახიურ სცენებს და სწორედ ეს სცენები იყო სრულიად უფარგისი. არავითარი მოძრაობა, არავითარი გრძნობა, არ ეტყობოდა არც ერთს. ხალხი და სენატორები კი ჯარში გასაწვევ ახალგაზდებს უფრო გვანდნენ, ვიდრე რომის მოქალაქეთ.

ასრულებულთ შორის ბბ. გუნია (კვინტ ფაბიუსი), მურუსიძე (ვესტაპორი, მონა), ნ. გვარამია (კვინტ ენიუსი), ქ.ქ. ჯავახიშვილი (პოსტუმო) და მდივანი (ოპიმი) იქცეოდნენ ყურადღებას. სხვები უფერულად თამაშობდნენ. ზოგმა როლი არ იცოდა, ზოგს ხმა არ ქონდა, ზოგი გაშუმებული იდგა სცენაზე. პიესა ხალხს ძლიერ მოეწონა.

ხალხი ყველთვის აუარებელი ესწრება წარმოადგენს და „ჰამლეტზე“ კი სულ ტყვე არ იყო.

L,ami

სახალხო სახლში სსს. წარმ. მმარ. წრემ

29 გიორგი „უჩაქალები“ კვირეუნი ად. შანშია-შვილის მონაწილეობით, რომელიც ორს როლს (კარლოს და ფრანცს) ასრულებდა. ორი კურდღლის მღეკარი ვერც ერთს დაიჭერს, სწორედ ად. შანშიაშვილზე ითქმის: ერთმა შეორე განაშროფდა. ეს კი ითქმის, რომ შ.-ი, რაკოვარც ხსალგაზდა მსახიობი, სხნის თითოეულად ორივე როლს კარგად ადსრულებს. ეტუობა მსახიობი მუშაობს, და ამაშია მისი გამარჯვება. ამ დამეს მიუბაძეულ ხმითა და სკაუთობის განმარტებით ასრულებდა ფრანც შო არის როლს. არა გგონია, ადამიანმა, თეხზე მდგომელმა, ზეწარი წაიჭროს და ისე დაახრჩოს თა:... სული ტუბილია და ასე ნელ-ნელა ვერ და ხრზობ კტბი თაყს, თუ გინდ იგი ფრანც შო არი იუოს... ბუნებრივად სინამდვილით განსახიერეს ვ. გამ-ვრდებიემ მაქსიმოვიანზე, ო. ლეკუეგამ ამლია,

ნ. გოდირიძემ —ზატერი და ს რომისიშვილმა— შმიგელბერგი. სასურველია ო. ლეკუეგას სშირად ვსკვ ეტლეთ სცენაზე. კარგები იყვნენ ვინინიქ (შეიფერ) და კ. ანაშვილი (დანიელ), მაგრამ შეიფერის უსაზღაბისა და ვაჭკვობაში ეტვი შეკვივიდა, როდესაც ვ. ნინიქმ თავისი თოფი ტუქში რჭარზე“ (გაწამლულ ტილოზე, მიაუუდა. ვეჭვობთ ჟერ კიდეგ ბრძოლის განსაცდელში მუთაფს და მტრის მომლოდინე უსაზღაბის თოფი სსდამე მიაუუდოს ვ. რტიშვილს უფრო უნდა ტყერეობა როდღერის ხატება. როდესხლად შესრულ ეს სტუდენტებმა მეორე სურთოა (არ იყო კარგი, ეს სცენა უკან რომ გადაიტანეს, ალბად დროს მოსატება). რეჟისორის მხრით შიესა კარგად იყო დადგმული, მაგრამ ვერ მივხდით ბოლომის ტუქში ხეზე თოკს რა უნდოდა? იქნება წინადგე იტოლენ, შატერი ცამინდებოდა და კარლოსი შეკვავით უნდა მიმხული იყო?! მეორე სურათში ფრანც შოარს თითქო წერლი გარედან შემოუტდეს (ალბად დავიწყებოდა), ზოგიერთებმა როლები არ იტოლენ, წინდადებეს ან ხელახლად იშუობდნენ, მრავალსიტუეუობდნენ, ან სიტუეებს გადამხანჯებით ხმარბაენ. არც ისაა კარგი, თოფ დამიანების შატერი თითქო ზარბასუნებს რომ აჭუსებენ...

იმედება ხალხი დაესწრო, რომ... ნემსა არ ჩავარდებოდა...

ქანდარიდან შინტ სიხუშეს არღვეუდენ „სიხუშე“—ს წამომამსებულნი, შარტერში კი ზოგნი თაყის სეკლით...

უხავანო

აშლაბრის სახალხო თიბარში 30 გიორგი. დ. ერისთავის „სამშობლო“ წარმოდგინეს ერთხელ და სსმუდამოდ უნდა იტოლეს თაეტრის მუშაოთ, რომ ბავისა წარმოდგენასთან მისი მხატვრული მხრის დადევნე სჭირია, თორემ ისე თაეტრის მნიშვნელობა განასახიერებდა. მართალია, აუღაბრის წრე ჟერ დარბია, მაგრამ ამაში რადანსაშუალია დ. ერისთავი, რომ მის სულის განძს ამახიერებენ, ან ხალხა, რომ წარმოდგენის შატერი...

რა ვსთქვამთ? ხალხი კი იმდენა დაესწრო, იტუოდა შედარებით კაიარღვევაო. აღმსრულებლებმა კარის აღსანიშნავია ო აუანიძე (ს. ლიონიძე), რ. ჯაბაძე (დადიანი), განსაკუთრებით ან. კაბუთაძე (ქეთევანი) და ვ. შარ-

გუდაშვილი (ფაიხაშ). არავე ნიჭიერად ს-
რულებდა ნაქირ როლებს. კარგი და შესაფერო
იყო ი. რეკაზიშვილიც შავ-ახალის როლში. გვა-
რანაი დედაკაცი იყო სანაკოვისა და ან. შათირა-
შვილი (დავგანი გოცია) ა. შუაიძეს ლეგენ სიმ-
შიაშვილის როლი კარგად შეეგნა, შავრამ...
შინტე გიმირი ხიმშიაშვილი არ იყო: უხამსოდ
სელებს გაშლა სოცკერ უკან დაწოტობა, სიტ-
ყუების მკაფიოდ გამოთქმულობა, თითქო ენა
თავისუფლად ვერ მოუტრიალებია, — ი მისი ნაკ-
ლი და ამის რომ აიგალებდეს, ბევრად მოაგებდა.
დანარჩენებს ისე ეგონათ თავი და ისე იძახო.
დენ სიტყუებს, თითქო ეგვი ებადებათ — ჩვენ
ჩვენა ვართ, თუ სხვები: როდები არ იტოვდენ
და ეს დიდი დანაშაულობაა მათის მხრათ.

მუხუხეჯე და მისა განუსომეღია უნარი
სტენის მოყვარეთა და გამეგობისა და უფრო
შეტ უურადღებს რომ მიაქტეუდენ როგორც
პიესის მომზადებას, ისე თავს მრეფლის კეთილ-
წყობად გაწრთნას, ეჭობიანება ..

ნუ თუ ამ უნის მტნაფერები — თეატრში მთ-
სიარულენი, ვერა ჭკრნობენ, რომ თეატრში უწყ-
სიაკ და დეინტელი თითო მათე ვინები და
სახეს უტენს!

—ერი

ნახალადმის თეატრი კვირას, 30 გიორგო-
ბისთვის, ვინილეთ „თამარ ბატონიშვილი“, რომელმაც
უკვე დრო მოიკამა და მისი დადმა, მტადრე სახალ-
ხო სტენაზე, დრომოტმულად უნდა ჩაითვალოს, გა-
ნათლებს გზაზე დამდგარს მშრომელ ხალხს, ახალის,
ილდურის, მხატვრულის ნაწარმოებით უნდა უმასპინძ-
დებოდნენ და არა დახატებულის ბიესით. საჭიროა
აღენწიზთ შემდეგი უზამსობა: მენტეთ მოქმედების
დასაწყისში გამოჩნდა ლაშა გიორგის მორთულ-მო-
კაშული ციხე-დარბაზი და... უცებ გამოვიდა ბ. ს.
სვიდონიძე რაღაც განცხადებით. რა უნდოდა იმ დროს
სვიდონიძეს ლაშა გიორგის სასახლეში? — ვერ ვაგვიგია...

უამსარულტელთა შორის გარგები იყვნენ: ქ.ქ.
ჩიქოვანი (თამარი), გოგაშვილი (რუსუდანი) და ბ.
კულუხაშვილი (შალვა), რომელიც უფრო კარგი იქმ-
ნებოდა, ბოლო მოქმედებაში გადაჭარბებულად რომ
არ ეყვინა. საშუალოდ თამაშობდა ბ. გაბინაშვილი
(ლაშა გიორგი). ბ. ი. კანდელაკი შეუფერებელი იყო
ელიზბარ ერისთავის როლში, როგორც ვრინით,
ისე მოქმედებით.

მოკაით

Дополнено Военной Цензурой.

წ ვ რ ი ლ ი ა მ ბ ე ბ ი

➔ **ღმის ქ. ფოსტავარაშვილის** კონცერტია
„არტ. სან“. დარბაზში.

➔ **შემდგომ წარმოდგენა** მსახიობთა ახანა-
გობისა 10 ქრისტეშობისთვის „არტ. სან. თეატრში“
— „სახოვადოების დედაბოძი“.

➔ **ახალი პიესები** დასწერეს დ. კასრაძემ „ცი-
ხის ცრემლები“, დრამა 4 მოქ. და ს. ერთაწმინდელ-
მა — „ლურჯი ხალაი“, დრამ. ესკიზი 1 მოქ.

➔ **ძართული ოპერების** დადმა განუზრახავს
რუსული ოპერტის მსახიობ-მომღერალს ლადო კავსაძეს.

➔ **სალიტერატურო საღამო** გამართება ქუ-
თაისში 9 ქრისტეშობისთვის საექვმოქმედო მიზნით.

➔ **ძართული თეატრის ასახუნებლად** შეე-
ლი ერთი კვირით დაუხმარებია ვარე-კახეთის სოფლე-
ბი მარტყოფი 30 ურმით და 60 კაცი, პატარაქუ-
ული 15 ურ., 30 კაცი, ბერთუბანი—10 ურ., 20 კაცი.
ნორიო—40 ურ., 40 კაცი, ახალ-სოფელი—6 ურ.,
12 კაცი. სოფლებმა ამის შესაფერი განაჩენი დაადგინეს
სართბლის ბოკაულის თავ. ნიკ. აბ. ჩოლოყაშვილის
თაონობით და ქართ. დრამ. სან. თავმჯდომარის. ამხ.
თ. ნ. დ. ერისთავს წარუდგინეს.

➔ **შუა „თეატრი და ცხოვრების“** უმა-
ლობელს თანამშრომლობაზე თავისი სურვილი განაც-
ხადეს ი. გვედევანიშვილმა, ივ. გომართელმა. ივ. მაკა-
ვარიანმა და ვ. დამბაშიძემ.

➔ **ხაშურის ძართ. დარბაზ. წრის გაგომ-**
ბამ შემოუშვა მომავალი სადღესასწაულო წარმოდგე-
ნების რეპერტუარი: 13 დეკემ. დაიდგება „ბატონი
და ყმა“ (იფ-ფასიანი) 26 დეკ. „სამშობლო“ ერი-
სთავისა (აწუელ ფასებში). 2 იან. „სურამის ციხე“
(იფ-ფასიანი) 7 იან. „მეზობლები“, ტ. რამიშვილისა
აწუელ ფასებში). საჭირო დეკორაცია-ტანისამოსებს
ამზადებენ.

➔ **სურამის ძალთა წრემ** განიზრახა თბი-
ლი სიდან მოიწვიოს მსახიობი ი. ზარდლიშვილი და
მგოსანი ი. გროსშვილი, გამართოს საღამო-წარმოდგე-
ნა ხაშურის სტენაზე (რადგან დ. სურამში არ აქვთ
სტენა და წმინდა შემოსავალი გადასცეს დამწვარ ქართ.
თეატრის სააღმშენებლო კომიტეტს თბილისში).

➔ **„გაფუხვბილი სიზი“**, ახალი დრამა 4 მოქ,
გარდელისა, ცალკე წიგნად გამოვიდა.

➔ **ივ. კოლუმორკვინიძე ან. ჩხორის**
მოთხრობათა ცალკე გამოცემა შეუღდა „სთარგმნის
„გლებებს“. და მალე ბეღდესასც დიწყებს. წიგნი იქნება
300 გვ. დაერთვის მწერლის ზოგრაფია და კრიტი-
კული განხილვა.

რეაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

წელიწადი
მისამდე

მიიღება სელმოქმედი 1915 წ.
ყოველკვირიულ სალიტერატურო, სა-
ხელოვნო და საზოგადოებრივ ეურნალ

წლიურად 5 მ
ნახევარი
წლით 3 მან.

„თეატრი და ცხოვრება“-ზე

ჩვეულებრივის პროგრამით იმ. ზომართლისა და იოს. იმედაშვილის რედაქციით, იოსებ გედევანიშვილის, ივანე მაჭავარიანის, ვახტანგ ლამბაშიძის მხლობელ მონაწილეობით და ჩვენი საუკეთესო დამსახურებულ ახალგაზრდა კრიტიკოსთა, სიტყვა-კაზმულ მწერალთა, მსახიობთა, მუსიკოსთა და ხელოვან-მხატვართა თანამშრომლობით. იუმორისტული განყოფილებით და შარჟებით.

„თეატრი და ცხოვრება“ ყოველგვარ ჯგუფურ-დასურ მიმართულების გარეშეა ეურნალი უმთავრეს ყურადღებას მიაქცევს სცენის, სიტყვა-კაზმულ მწერლობის, მუსიკის, ქანდაკების, სამხატვრო-სახელოვნო და საზოგადოებრივ მოვლენათა გარკვევას. ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სარეპერტუარო პიესა.

შ ა ს ი: წლით 5 მან., ნახევარი წლით 3 მან., თითო ნომერი 10 კაპ. ფულის შემოტანა ნაწილნაწილადაც შეიძლება: ხელის მოწერის დროს 2 მ., მარტის გასვლამდე 2 მ., დანარჩენი 1 მ. ენკენისთვის 1.

ხელმოწერა მიიღება: რედაქციაში (სოროპანი“-ს სტამბაში) დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ეურნალ-გაზეთების კანტორა „განთიად“-ში, „ცოდნას“ წიგნთსავაჭროში, რკინის გზის სახელოსნოში—აღ. ძაძამიასთან.

მიიღება განცხადებანი ეურნალში დასაბეჭდათ

ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელზე. ფოსტის მისამართი: Тифлиси, Ред. „Театри да Цховреба“ **Иосифу Имедашвили**

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

დაიგეჭღა და გამოვიდა გასასულიათ კედლის კალენდარი 1915 წ.

შედგენილი გრ. ჩარკვიანისა და მ. გაჩეჩილაძის მიერ.

სასალსო კალენდარი 1915წ.

შედგენილი მ. გაჩეჩილაძის მიერ.

ვისაც სურს გასასყიდოთ გამოიწეროს კალენდარი მან უნდა მიმართოს შემდეგის ადრესით: თბილისი სტამბა „სოროპანი“ მ. გაჩეჩილაძეს.

ქუთაისში

პროდუქტების კერძის
სახალხო
თვლილისვი

(წ.—36) 4—2

ყოველ-ღღიური საყოფაცხოვრო და
სალიტერატურო გაზეთი

„სახალხო ფურცელი“

(სურათებიანი დამატებით)

წლიურად ღირს 8 მან. 50 კ., ერთს თვით 75 კ.
პირველ დეკემბრიდან წლის დამლევამდე
ღირს 75 კ.

აღრესის გამოსაცვლელი ფასი 40 კ.
მისამართი: Тифл., газ. «Сахалко Пур-
цели», почт. ящ. № 190.

ქვიშვები:

ა. ო. იაშვილი

(თბილისის საქალაქო 1-ლ ნაწილის
მკურნალი)
შინაგან ავადმყოფობათა.
ფილით 8—10 ს., საღამოთი 5—7 ს.
წყნეთის ქ., № 19.

კბილისა ალ. სოლოღაშვილი

იღებს ავადმყოფებს
ფილით 9—2 სათ., საღამოს 5—7 სათ.
გოლოვინის პრ., № 12.

მ. ღ. ღვამაშვიდი

შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობათა.
ვარდის უბნის ქ. № 9.

მ. თ. თიბანაძე

(თბილისის საქალაქო მკურნალი)
შინაგან სნეულეებათა
ფილით 12—1 ს., საღამოთი 5—5 ს.
კირიანის ქ. № 18

შ. ა. შიქველიძე

შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობათა.
საღამოთი 6—7 ს.
მიხეილის პროსპ. № 117. ტელეფ. 8—16.

მ. მ. ნათიშვილი

ნის, გენერალუი და სიფილისის
ფილით 11 1/2—1 ს., საღამოთი 6—7 ს.
შანუშენის ქუჩ. № 5. ტელეფ. 4—87.

იბეჭდება და ამ დღეებში გამოვა

ჯაჯუ ჯორჯიძის

ნაწერები. ესთხოვთ აგენტებს დაუყონებლივ
გაასწორონ ანგარიში. რომელი აგენტისაგა-
ნაც 1 იანვრამდე ანგარიშს არ მივიღებთ, მათ
სახელ და გვარს გაზეთში გამოვაცხადებთ,
ხოლო წიგნს კი არ გაუგზავნივთ. ანგარიში
უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით:
ქუთაისი, თბილისის ქუჩა, კონსტანტინე ჯორ-
ჯიძისა. სხვა მისამართით გამოგზავნილი ფუ-
ლი თავის დანიშნულებას ვერ მოახმარდება.

(4-1) გამომცემლები

22 აგვისტ. გამოდის ყოველღღიური
საპოლიტ. და სალიტ. გაზეთი

ახალი აზრი

გაზეთი ღირს: 1 წლით—7 მ., 6 თვით—4 მ.
3 თვით—2 მ. 50 კ., 1 თვით თბ.—80 თბ.
გარეთ 90 კ. საზღვარ გარეთ—არჯერ მეტი.
კანტორის ადრესი: Тифლის, Орбе-
ლიანовская ул. № 36

ფული უნდა გამოიგზავნოს შემ-
დეგი ადრესით: Геофили Марковичу
Кекелидзе. Тифლის, Орбе-
лиановская ул., № 36.

სხვა აღრესით ფულს რედ. ვერი მიიღებს
რედაქციის კან. პირადთა მოლაპარაკება შეიძლე-
ბა დიდ. 12—1 ს., საღ. 5—6 ს.

ურთა სალიტ.-საპოლ.
და ეკონომიური
გაზეთი გამოდის ორშაბათობით.

რედაქცია: გიშაზის ქ., მ. ფერაძის და 5.
კარნაუზოვის სტამბის სადგომში.
გაზეთის ფასი: წლით—2 მ. 50 კ., ნახევარ
წლით—1 მ. 25 კ., თვით—25 კ., ცალკე
ნომერი 5 კ., საზღვარ გარედ არჯერ მეტი.
ფული და წერილები მიიღება: Кутаის,
ред. еженед. груз. газеты „Шрома“

15 დეკემბრიდან გამოვა ახალი საორშაბათო გაზეთი
„ჩემნი დროება“
ახალი რედაქცია.
მისამართი: Тифლის, Типография „Сорапаны“ ძლი
„Чвени Дროება“.